



## Sociology of Education

### Investigating the Role of Education in the Political Socialization of High School Students: A Case Study of Kermanshah City

Yousef Mohammadi<sup>1</sup> , Behrouz Rashidi<sup>2</sup> , Ahmad Bakhshayeshi Ardestani<sup>1</sup> 

1. Department of Political Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
  2. Department of Political Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author).
- ❖ **Corresponding Author Email:** beh.r272@gmail.com

#### Research Paper

#### Abstract

**Receive:** 2024/01/22  
**Accept:** 2024/08/15  
**Published:** 2024/09/08

#### Keywords:

Education, Political Socialization, Students.

**Purpose:** The education system plays an important role in all types of socialization of students, including political socialization. Therefore, the aim of this study was to investigating the role of education in the political socialization of high school students.

**Methodology:** This study in terms of purpose was applied and in terms of method implementation was descriptive from type of survey. The research population was all high school students of Kermanshah city, which half of whom were girls and half of whom were boys and they were selected by purposive sampling method. The instrument of the present study was a 17-question researcher-made questionnaire the role of education in the political socialization of students, which whose face validity was confirmed by experts and its reliability was obtained by Cronbach's alpha and combined methods 0.87 and 0.91, respectively. The data of this study were analyzed by methods of exploratory factor analysis and structural equation modeling in SPSS software.

**Findings:** The findings of this study showed that the factor loading of all components of educational norm assimilation, Persian language teaching as the cement of society, visual and interactive education and students' political socialization were higher than 0.70 and their reliability with Cronbach's alpha and combined methods was higher than 0.80. Also, the model of the role of education in the political socialization of high school students had a favorable fit and all four components of educational norm assimilation, Persian language teaching as the cement of society, visual and interactive education and students' political socialization had a positive and significant effect on the role of education in political socialization of students ( $P < 0.05$ ).

**Conclusion:** The results showed that the effective components on the role of education in the political socialization of students were included the educational norm assimilation, Persian language teaching as the cement of society, visual and interactive education and students' political socialization. Therefore, by using the aforementioned components can be taken an effective step towards political socialization of students.

#### Article Cite:

Mohammadi Y, Rashidi B, Ahmad Bakhshayeshi Ardestani A. (2024). Investigating the Role of Education in the Political Socialization of High School Students: A Case Study of Kermanshah City, *Sociology of Education*. 10(3): 30-42.



<https://doi.org/10.22034/ijes.2024.2038428.1606>



<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>



Creative Commons: CC BY 4.0

## Detailed Abstract

**Purpose:** Among today's organizations, educational organizations, especially the education organization are organizations whose officials and policymakers prioritize keeping up with the rapid developments of the new era (Shokoufi Moghiman et al., 2024). The education system in every country is closely related to the cultural, social, political, physical, industrial and economic environments and this system as the engine of society's development refers to a systematic process that produces knowledge for the purpose of human growth (Hogberg et al., 2019). Education is one of the main and influential institutions in the stability, dynamism and reproduction of the dominant culture and values of society, values that the cultural system considers essential for the survival and continuation of the main functions of society (Macaulay et al., 2018). Education as a social system requires the participation and cooperation of all components of the system and this system cannot implement the education process well without the effective participation of the people and employees in the scientific, cultural, economic and emotional dimensions (Nguyen et al., 2020). Socialization literally means adaptation to society and familiarization with society. In the other words, socialization refers to a process of social interaction during which an individual learns and internalizes the norms, values and other social, cultural and political elements of the group or environment around him and integrates them with his personality (Kakazu & Chow, 2023). One of the important dimensions of socialization that is emphasized by governments and political systems is political socialization (Ganzach, 2017). Political socialization is the process of an individual's involvement in the social system (Hoskins et al., 2017). Political socialization is the transmission of political culture from one generation to another and its goal is to educate or nurture individuals so that they are effective members of the political society. The most important function of socialization for political systems is to align the tendencies, orientations and behaviors of society with the requests and demands of the political system (Akyol, 2022). Political socialization provides the opportunity for politicians of previous generations of society to transfer their political beliefs, values and behaviors to new generations in a desirable manner. The content of political socialization is what an individual has learned and this content includes the individual's preferences, beliefs, values and behaviors about politics and political activity (Smith, 2017). Investigating the political socialization of students, especially in high school students is a great importance because of their idealistic and perfectionist spirit and in addition, because of the construction of the future generation. One of the important functions of education is to create political socialization in students and this educational system has been created to respond to various needs, problems and issues of the culture of urban and industrial society. The education system plays an important role in all types of socialization of students, including political socialization. Therefore, the aim of this study was to investigate the role of education in the political socialization of high school students.

**Methodology:** This study in terms of purpose was applied and in terms of method implementation was descriptive from type of survey. The research population was all high school students of Kermanshah city, which half of whom were girls and half of whom were boys and they were selected by purposive sampling method. In the purposive sampling method, samples are selected according to objectives, which in the present study were include willingness to participate in the research, responding to research instruments (demographic information form and researcher-made questionnaire), absence of stressful events such as death of relatives, and absence of use of psychiatric medications including Ritalin, anti-anxiety drugs, etc. The instrument of the present study was a 17-question researcher-made questionnaire the role of education in the political socialization of students, which whose face validity was confirmed by experts and its reliability was obtained by Cronbach's alpha and combined methods 0.87 and 0.91, respectively. The data of this study were analyzed by methods of exploratory factor analysis and structural equation modeling in SPSS software.

**Findings:** The findings of this study showed that the factor loading of all components of educational norm assimilation, Persian language teaching as the cement of society, visual and interactive education and students' political socialization were high. Also, the model of the role of education in the political socialization of high school students had a favorable fit and all four components of educational norm assimilation, Persian language teaching as the cement of society, visual and interactive education and students' political socialization had a positive and significant effect on the role of education in political socialization of students ( $P < 0.05$ ).

**Conclusion:** In general, the results of this research were indicated the identification of four valid, stable, and effective components of educational norm assimilation, Persian language teaching as the cement of society, visual and interactive education and students' political socialization for the role of education in the political socialization of high school students.

The results showed that the effective components on the role of education in political socialization of students were included the educational norm assimilation, Persian language teaching as the cement of society, visual and interactive education and students' political socialization. Therefore, by improving and promoting the components of educational norm assimilation, Persian language teaching as the cement of society, visual and interactive education and students' political socialization can be taken an effective step to improve and promote political socialization of students.





# جامعه شناسی آموزش و پرورش

## بررسی نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم: مطالعه موردی شهر کرمانشاه

یوسف محمدی<sup>۱</sup> (id)، بهروز رشیدی<sup>۲</sup> (id)\*، احمد بخشایش اردستانی<sup>۱</sup> (id)

۱. گروه علوم سیاسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. گروه علوم سیاسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

✉ ایمیل نویسنده مسئول: beh.r272@gmail.com

### مقاله تحقیقاتی

### چکیده

**هدف:** نظام آموزش و پرورش نقش مهمی در انواع جامعه‌پذیری دانش‌آموزان از جمله جامعه‌پذیری سیاسی دارد. بنابراین، هدف این مطالعه بررسی نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم بود.

**روش‌شناسی:** این مطالعه از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه اجرا، توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه پژوهش همه دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر کرمانشاه بودند که نیمی از آنها دختر و نیمی از آنها پسر بودند و با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. ابزار پژوهش حاضر پرسشنامه محقق‌ساخته ۱۷ سوالی نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بود که روایی صوری آن با نظر خبرگان تایید و پایایی آن با روش‌های آلفای کرونباخ و ترکیبی به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۹۱ به دست آمد. داده‌های این پژوهش با روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی و مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند.

**یافته‌ها:** یافته‌های این مطالعه نشان داد که بار عاملی همه مولفه‌های همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بالاتر از ۰/۷۰ و پایایی آنها با روش‌های آلفای کرونباخ و ترکیبی بالاتر از ۰/۸۰ بود. همچنین، مدل نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم برازش مطلوبی داشت و هر چهار مولفه همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بر نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان تأثیر مثبت و معنادار داشتند ( $P < 0.05$ ).

**نتیجه‌گیری:** نتایج نشان داد که مولفه‌های موثر بر نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان شامل همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بودند. بنابراین، با استفاده از مولفه‌های مذکور می‌توان گام موثری در جهت جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان برداشت.

### استناد مقاله:

محمدی ی، رشیدی ب، بخشایش اردستانی ا. (۱۴۰۳). بررسی نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم: مطالعه موردی شهر کرمانشاه. جامعه شناسی آموزش و پرورش، ۱۰(۳): ۳۰-۴۲.



<https://doi.org/10.22034/ijes.2024.2038428.1606>



<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>



Creative Commons: CC BY 4.0

## مقدمه

از میان سازمان‌های امروزی، سازمان‌های آموزشی به‌ویژه سازمان آموزش و پرورش، سازمان‌هایی هستند که مسئولین و سیاست‌گذاران آنها همگامی با پیشرفت‌های سریع عصر جدید را سرلوحه کار خود قرار دادند (Shokoufi Moghiman et al., 2024). نظام آموزش و پرورش در هر کشوری با محیط‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، فیزیکی، صنعتی و اقتصادی ارتباط تنگاتنگی دارد و این نظام به‌عنوان موتور توسعه جامعه به فرآیندی نظام‌دار اشاره دارد که به قصد رشد انسان به تولید دانش می‌پردازد (Hogberg et al., 2019). در نظام آموزش و پرورش با فراهم کردن محیطی تربیتی و تعلیمی مهم‌ترین وظیفه را در توسعه دانش و آگاهی‌بخشی به مردم برعهده دارد و این مهم زمانی محقق می‌شود که نظام مذکور دارای شایسته‌ترین و محبوب‌ترین افراد باشد تا بتواند به‌طور مطلوب و شایسته رسالت خود را انجام دهد. در دهه‌های اخیر، نظام‌های آموزشی از جمله نظام آموزش و پرورش محیط‌هایی را نشان می‌دهند که مورد توجه مضاعف بسیاری از متخصصان و صاحب‌نظران قرار گرفتند (Sarmasti et al., 2023). در سازمان آموزش و پرورش حرکت و تکامل در درجه اول بر عهده مدیران است و سازنده، بهزیستی، آسایش، رضایت همگانی و عدالت اجتماعی متأثر از اندیشه و عملکرد می‌باشد و موفقیت و عدم موفقیت در ایجاد تحول در سازمان آموزش و پرورش به توانایی و قابلیت حرفه‌ای مدیران به‌عنوان رهبران مدارس بستگی دارد (Dohrmann et al., 2022).

آموزش و پرورش یکی از نهادهای اصلی و تاثیرگذار در پایداری، پویایی و بازتولید فرهنگ و ارزش‌های مسلط جامعه است، ارزش‌هایی که نظام فرهنگی آن‌ها را برای بقا و ادامه کارکردهای اصلی جامعه ضروری می‌داند (Macaulay et al., 2018). در عصر حاضر، آموزش و پرورش یگانه راهی است که بشر برای مواجهه با چالش‌های جهان در حال تغییر پیش رو دارد و بسیاری از نظام‌های آموزشی به‌دنبال ارائه دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌های موردنیاز جهت آماده‌سازی فراگیران برای مواجهه با مسئله‌ها و چالش‌های زندگی فعلی و آتی است (Bellibas, 2022). امروزه آموزش و پرورش در بین تمامی جوامع از اهمیت خاصی برخوردار است و یکی از پیچیده‌ترین و بزرگ‌ترین سازمان‌های اجتماعی هر کشوری محسوب می‌شود. زیرا به عقیده بسیاری از اندیشمندان، یکی از اهداف و وظایف مهمی که در نظام آموزش و پرورش مطرح است، تربیت شهروندانی می‌باشد که بتوانند برای رشد و شکوفایی جامعه مردم‌سالار و تجدید بنای آن تلاش کنند و درصد تربیت و بسترسازی مناسب باشند که بتوانند در دنیای پیچیده کنونی، هم بر سرمایه دانشی خود بیفزایند و هم به تربیت انسان‌هایی سالم، کارآمد و مسئول برای ایفای نقش در زندگی فردی و اجتماعی آینده بپردازند (Krasnitskaja, 2016). آموزش و پرورش به‌عنوان نظامی اجتماعی نیازمند مشارکت و همکاری همه اجزای نظام است و این نظام بدون مشارکت موثر مردم و کارکنان در ابعاد علمی، فرهنگی، اقتصادی و عاطفی نمی‌تواند فرآیند تعلیم و تربیت را به خوبی عملی سازد (Nguyen et al., 2020).

جامعه‌پذیری یا اجتماعی شدن از نظر لغوی به معنای انطباق با جامعه و آشناسازی با جامعه است. به عبارتی دیگر، جامعه‌پذیری به نوعی فرآیند کنش متقابل اجتماعی اشاره دارد که در خلال آن فرد هنجارها، ارزش‌ها و دیگر عناصر اجتماعی، فرهنگی و سیاسی موجود در گروه یا محیط پیرامون خود را فراگرفته، درونی کرده و آن را با شخصیت خود یگانه می‌سازد (Kakazu & Chow, 2023). جامعه‌پذیری از این نظر که فرد را قادر می‌سازد جامعه خود را درک و به راحتی در آن زندگی نماید، امری مثبت است، اما از این نظر که با ویژگی‌های منفی و مثبت فرهنگی جامعه هم‌نوا می‌شود، موضوعی خنثی است (Rutledge & Abrams, 2023). یکی از ابعاد مهم جامعه‌پذیری که مورد تاکید دولت‌ها و نظام‌های سیاسی است، جامعه‌پذیری سیاسی می‌باشد (Ganzach, 2017). جامعه‌پذیری سیاسی یعنی فرآیند تحول یک فرد از زمانی که متولد می‌شود تا هنگامی که به‌عنوان یک شهروند در نظام اجتماعی مورد پذیرش قرار می‌گیرد (Hoskins et al., 2017). جامعه‌پذیری سیاسی همان انتقال فرهنگ سیاسی از نسلی به نسل دیگر می‌باشد و هدف از آن، تربیت یا پرورش افراد به‌صورتی است که اعضای کارآمد جامعه سیاسی باشند. مهم‌ترین کارکرد جامعه‌پذیری برای نظام‌های سیاسی، همسوسازی گرایش‌ها، جهت‌گیری‌ها و رفتارهای جامعه با خواسته‌ها و مطالبه‌های نظام سیاسی است (Akyol, 2022).

در هر نظام سیاسی این نکته حائز اهمیت است که شخصیت سیاسی شهروندان خود را متناسب با خواسته‌ها و آرمان‌های سیاسی مطلوب شکل دهد. مفهوم جامعه‌پذیری سیاسی از زمره مفاهیم پربسامد در حوزه جامعه‌شناسی است و با شناخت تحول معنایی آن می‌توان به فهم و انتقال مطلوب آن به جویندگان دانش کمک نمود (Chan et al., 2023). جامعه‌پذیری سیاسی این فرصت را در اختیار سیاست‌مداران نسل‌های پیشین جامعه قرار می‌دهد تا باورها، ارزش‌ها و رفتارهای سیاسی خویش را به شکل مطلوب به نسل‌های جدید انتقال دهند. محتوای جامعه‌پذیری سیاسی را همان آموخته‌های فرد تشکیل

می‌دهد و این محتوا شامل تمایل‌ها، باورها، ارزش‌ها و رفتارهای فرد درباره سیاست و فعالیت سیاسی است (Smith, 2017). جامعه‌پذیری سیاسی از سه طریق عمده تقلید (یکی از مهم‌ترین و سابقه‌دارترین نوع جامعه‌پذیری سیاسی برای همه اقشار مختلف جامعه، تقلید است. یادگیری از طریق تقلید شامل جنبه‌های گوناگون ارزش‌ها، رفتارها، مهارت‌ها، انتظارات، نگرش‌ها و توقع‌های سیاسی می‌باشد)، آموزش (آموزش سیاسی به کوششی برنامه‌ریزی شده و مستقیم دلالت دارد که هدف آن انتقال گرایش‌ها و نگرش‌های سیاسی از جانب عده‌ای به عده دیگر است) و انگیزش (ایجاد انگیزه، شور و شوق در افراد برای پذیرش یک ارزش، نگرش و رفتار سیاسی به طریق خاص است) (Kizgin et al., 2019) محقق می‌شود.

در ادامه نتایج مهم‌ترین و مرتبط‌ترین پژوهش‌های داخلی و خارجی یافت‌شده درباره نقش نظام‌های آموزشی در جامعه‌پذیری سیاسی گزارش می‌شوند. Karimi et al (2022) ضمن پژوهشی درباره نقش حکومت در ایجاد جامعه‌پذیری سیاسی از منظر نهج‌البلاغه گزارش نمودند که برای تحقق مطلوب جامعه‌پذیری سیاسی در گام نخست باید حکومت و عناصر آن با تصحیح رفتارهای خویش زمینه و بستر مناسب را برای آن فراهم آورند. از این منظر بسترهایی چون توحیدمحوری، ارزش‌محوری، حق‌گرایی، معرفت‌افزایی، شفافیت‌سازی و تعامل‌گرایی از زمینه‌هایی است که در سیره و گفتار امام علی (ع) برای تمهید جامعه‌پذیری سیاسی اعضای جامعه دارای اهمیت است و آن حضرت در اداره امور حکومت و تحریض کارگزاران و مدیران به آنها پافشاری نموده است.

Zangeneh et al (2022) ضمن پژوهشی درباره بررسی موانع جامعه‌پذیری سیاسی زنان فرهنگی گزارش نمودند که بین جامعه‌پذیری سیاسی زنان و متغیرهای جامعه‌پذیری جنسیتی، ترجیحات ارزشی، خودباوری سیاسی و ساختار قدرت در خانواده پدری رابطه معناداری وجود داشت. در نتیجه، جامعه‌پذیری سیاسی زنان با موانعی از جمله ترجیحات ارزشی آنان، خودباوری زنان و ساختار قدرت در خانواده پدری مواجه است.

Rahbar & Nikzad (2022) ضمن پژوهشی درباره بازخوانی انتقادی رهیافت جامعه‌پذیری با چشم‌انداز پژوهش‌های آتی گزارش نمودند که عواملی مانند غلبه کمی‌گرایی، ارزش‌زدگی، غفلت از عوامل زمینه‌ای و کلان، انفعال سوژه در تحقیقات، نادیده‌گرفتن خرده‌فرهنگ‌ها، ساده‌سازی مفهوم کنش سیاسی، فقدان اجماع مفهومی، محدودکردن عوامل، غفلت از اثر پدیده‌های نوین اجتماعی مانند شبکه‌های اجتماعی مجازی و فقر نظری برخی از نقدهای جدی در زمینه مذکور بودند که حاکی از نیاز به توجه و بازاندیشی می‌باشند.

Onkarappa (2021) ضمن پژوهشی درباره نقش مدرسه در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان گزارش نمودند که در مدرسه فرهنگ سیاسی به‌طور رسمی منتقل و یادگرفته می‌شود. معلم ممکن از نگرش‌ها و جهت‌گیری‌های سیاسی را از طریق بیان آشکار در بحث‌های کلاس یا حتی خارج از کلاس به اشتراک بگذارد. به عبارت دیگر، موسسه‌های آموزشی بر ارزش‌های اجتماعی و سیاسی دانش‌آموزان تاثیر می‌گذارند و از این طریق به اجرای فرهنگ سیاسی کمک می‌نمایند.

Ismail et al (2021) ضمن پژوهشی درباره تاثیر جامعه‌پذیری سیاسی در میان جوانان تحصیل‌کرده گزارش نمودند که جامعه‌پذیری سیاسی جوانان تحصیل‌کرده تحت تاثیر عوامل ویژه زیادی از جمله عوامل آموزشی، عوامل دولتی، عوامل خانوادگی و عوامل همسالان می‌باشد.

Ebrahimipour & Habibzadeh (2021) ضمن پژوهشی درباره تبیین جامعه‌پذیری سیاسی دانشجویان با تاکید بر سواد رسانه‌ای گزارش نمودند که بین میزان سواد رسانه‌ای و ابعاد سه‌گانه آن (میزان آگاهی یا رژیم رسانه‌ای و میزان تحلیل پیام‌های رسانه‌ای یو میزان برخورداری از دیدگاه انتقادی) با میزان جامعه‌پذیری سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود داشت و دانشجویان دکتری از جامعه‌پذیری سیاسی بالاتری نسبت به دانشجویان سایر مقاطع تحصیلی برخوردار بودند.

Rasekh et al (2019) ضمن پژوهشی درباره تاثیر محیط آموزشی و رسانه‌های ارتباط جمعی بر جامعه‌پذیری سیاسی دانشجویان گزارش نمودند که جامعه‌پذیری سیاسی در سه بعد آگاهی سیاسی، نگرش‌های سیاسی و ارزش‌های سیاسی بررسی و متغیرهای مستقل در هفت بعد عوامل خانوادگی، عوامل شخصی و جمعیتی، ارتباط با همسالان، تعهد مذهبی، محیط آموزشی و رسانه‌های ارتباط جمعی بر جامعه‌پذیری سیاسی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. همچنین، بین سطح تحصیلات، رشته تحصیلی دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه و دانشکده محل تحصیل و جامعه‌پذیری سیاسی ارتباط وجود داشت، در

حالی که ارتباطی بین استفاده سیاسی از رسانه‌های ارتباطی و گرایش به استفاده از این رسانه‌ها مشاهده نشد. به‌طور کلی، محیط آموزشی دانشگاه به مراتب بیشتر از عوامل بیرونی بر جامعه‌پذیری سیاسی دانشجویان تاثیر داشت.

Fangming (2014) ضمن پژوهشی درباره نقش آموزش عالی در جامعه‌پذیری سیاسی گزارش نمودند که جامعه‌پذیری سیاسی در دانشگاه نتیجه فرهنگ سیاسی، ارتقای آگاهی سیاسی دانشجویان و ایجاد هویت ارزشی بین آنها می‌باشد.

بررسی جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان به‌ویژه دانش‌آموزان متوسطه دوم به دلیل داشتن روحیه آرمان‌گرایی و کمال‌طلبی آنها و افزون بر آن به دلیل ساختن نسل آینده اهمیت زیادی دارد. یکی از کارکردهای مهم آموزش و پرورش ایجاد جامعه‌پذیری سیاسی در دانش‌آموزان است و این نظام آموزشی برای پاسخگویی به انواع نیازها و مشکل‌ها و مسئله‌های فرهنگ جامعه شهری و صنعتی ایجاد شده است. در نتیجه، انجام پژوهش درباره نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان لازم و ضروری می‌باشد و پژوهش‌های قبلی به این مهم توجه نداشتند، هر چند که پژوهش‌هایی درباره جامعه‌پذیری سیاسی دانشجویان انجام شده است. نظام آموزش و پرورش نقش مهمی در انواع جامعه‌پذیری دانش‌آموزان از جمله جامعه‌پذیری سیاسی دارد. بنابراین، هدف این مطالعه بررسی نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم بود.

### روش‌شناسی پژوهش

این مطالعه از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه اجرا، توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه پژوهش همه دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر کرمانشاه بودند که نیمی از آنها دختر و نیمی از آنها پسر بودند و با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. در روش نمونه‌گیری هدفمند، نمونه‌ها با توجه به هدف‌هایی انتخاب می‌شوند که این هدف‌ها در پژوهش حاضر شامل تمایل جهت شرکت در پژوهش، پاسخ‌دهی به ابزارهای پژوهش (فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی و پرسشنامه محقق‌ساخته)، عدم وقوع رخداد‌های تنش‌زا مانند مرگ نزدیکان و عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی از جمله ریتالین، ضد اضطراب و غیره بودند.

ابزار پژوهش حاضر پرسشنامه محقق‌ساخته ۱۷ سوالی نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بود. در این ابزار برای پاسخ‌دهی به هر سوال از طیف پنج گزینه‌ای لیکرت شامل خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم استفاده شد و نمره هر سوال با میانگین نمره آن سوال در همه نمونه‌ها محاسبه می‌شود؛ به‌طوری که نمره بالاتر در هر سوال نشان‌دهنده بیشتر داشتن آن ویژگی می‌باشد. لازم به ذکر است که روایی صوری پرسشنامه محقق‌ساخته نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان با نظر خبرگان تایید و پایایی آن با روش‌های آلفای کرونباخ و ترکیبی به‌ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۹۱ به‌دست آمد.

روند اجرای پژوهش بدین‌ترتیب بود که ابتدا هماهنگی‌های لازم با مسئولان اداره آموزش و پرورش شهر کرمانشاه به عمل آمد و از آنان خواسته شد که با پژوهشگران جهت انجام پژوهش موافقت نمایند. ابزارهای پژوهش پس از بازبینی توسط معاون اداره آموزش و پرورش جهت اجرا بر روی دانش‌آموزان متوسطه دوم مورد تایید قرار گرفت. در مرحله بعد، اقدام به نمونه‌گیری از میان دانش‌آموزان دختر و پسر شد؛ به‌طوری که نیمی از نمونه‌های این پژوهش دختر و نیمی دیگر پسر بودند. برای نمونه‌های اهمیت و ضرورت پژوهش و لزوم رعایت نکات و ملاحظات اخلاقی تبیین شد و از آنان خواسته شد که با نهایت دقت به ابزارهای پژوهش حاضر پاسخ دهند. لازم به ذکر است که برای آنان تشریح و تبیین شد که هیچ پاسخ صحیح یا غلطی وجود ندارد و بهترین پاسخ، پاسخی است که گویای وضعیت واقعی موجود آنان باشد.

آخرین مطلب بخش روش‌شناسی پژوهش مربوط به روش‌های تجزیه و تحلیل و ابزار مورد استفاده برای این منظور می‌باشد. بنابراین، داده‌های این پژوهش با روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی و مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند.

## یافته‌های پژوهش

این پژوهش بر روی دانش‌آموزان متوسطه دوم انجام شد که نیمی از آنها دختر و نیمی دیگر پسر بودند. نتایج میانگین، انحراف معیار و میزان پاسخگویی به هر یک از سوال‌ها در پرسشنامه محقق‌ساخته نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان در جدول ۱ گزارش شد.

جدول ۱. نتایج میانگین، انحراف معیار و میزان پاسخگویی به هر یک از سوال‌ها در پرسشنامه محقق‌ساخته نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان

| سوال‌ها                                                                                                                                                            | میانگین | انحراف معیار | میزان پاسخگویی | میانگین | انحراف معیار | میزان پاسخگویی |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|--------------|----------------|---------|--------------|----------------|
| ۱. میزان آشنایی شما با تعریف و معنای مفهوم جامعه‌پذیری سیاسی چقدر است؟                                                                                             | ۳/۳۷    | ۱/۱۰         | ۱۵٪            | ۳۲/۹    | ۳۴/۳         | ۱۰٪            |
| ۲. فکر می‌کنید معلمان آمادگی دفاع تا چه میزان توانستند ارزش‌های ملی و حس وطن‌دوستی و میزان وفاداری به سرزمین را در دانش‌آموزان ایجاد کنند؟                         | ۳/۴۳    | ۱/۳۱         | ۲۶/۴           | ۲۶/۴    | ۲۲/۹         | ۱۲/۹           |
| ۳. فکر می‌کنید کتاب‌های درسی تا چه میزان در تربیت سیاسی دانش‌آموزان تاثیرگذار بودند؟                                                                               | ۳/۲۲    | ۱/۲۴         | ۱۷/۱           | ۲۶/۴    | ۳۰           | ۱۴/۳           |
| ۴. فکر می‌کنید مربیان پرورشی تا چه میزان توانستند ارزش‌های ملی و حس وطن‌دوستی و میزان وفاداری به سرزمین را در دانش‌آموزان ایجاد کنند؟                              | ۳/۰۹    | ۱/۳۱         | ۱۷/۹           | ۲۰/۷    | ۳۰/۷         | ۱۴/۳           |
| ۵. فکر می‌کنید مراسم صبحگاهی مدارس تا چه اندازه بر روی آموزش هنجارهای سیاسی و نقش‌های اجتماعی دانش‌آموزان تاثیرگذار بودند؟                                         | ۳/۳۴    | ۱/۱۳         | ۱۷/۹           | ۲۵٪     | ۳۹/۳         | ۹/۳            |
| ۶. به نظر شما تا چه اندازه تدریس درس تاریخ می‌تواند در توسعه دانش سیاسی دانش‌آموزان تاثیر داشته باشد؟                                                              | ۳/۶۵    | ۱/۲۱         | ۳۰/۷           | ۲۹/۳    | ۲۰/۷         | ۱۳/۶           |
| ۷. فکر می‌کنید تدریس به زبان فارسی تا چه میزان موجب تقویت حس وطن‌دوستی در دانش‌آموزان می‌گردد؟                                                                     | ۳/۵۸    | ۱/۰۹         | ۲۵٪            | ۲۸/۶    | ۲۹/۳         | ۱۴/۳           |
| ۸. به نظر شما تا چه اندازه تدریس به زبان محلی بهتر از زبان فارسی می‌تواند در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان تاثیرگذار باشد؟                                         | ۳/۹۷    | ۱/۲۲         | ۴۷/۱           | ۲۳/۶    | ۱۵٪          | ۸/۶            |
| ۹. فکر می‌کنید معلمان جامعه‌شناسی و زبان فارسی تا چه اندازه روی جبهه‌گیری سیاسی دانش‌آموزان تاثیر دارند؟                                                           | ۳/۳۳    | ۱/۰۷         | ۱۸/۶           | ۱۹/۳    | ۴۴/۳         | ۱۲/۹           |
| ۱۰. فکر می‌کنید آموزش تحلیل سیاسی و اخبار روز در مدارس تا چه اندازه می‌تواند در توسعه دانش سیاسی دانش‌آموزان تاثیرگذار باشد؟                                       | ۳/۴۵    | ۱/۱۰         | ۱۸/۶           | ۳۱/۴    | ۳۲/۹         | ۱۰/۷           |
| ۱۱. فکر می‌کنید انتخابات شورای مدرسه تا چه اندازه دانش‌آموزان را برای شرکت در انتخابات ملی و محلی آماده کرده است؟                                                  | ۳/۲۹    | ۱/۲۵         | ۱۷/۹           | ۳۲/۹    | ۲۰/۷         | ۱۷/۹           |
| ۱۲. به نظر شما جشن‌های ملی و مذهبی مدارس مانند جشن ۲۲ بهمن تا چه اندازه در توسعه دانش سیاسی دانش‌آموزان موثر بوده است؟                                             | ۳/۱۰    | ۱/۲۷         | ۱۶/۴           | ۲۲/۱    | ۳۰/۷         | ۱۶/۴           |
| ۱۳. به نظر شما دادن مسئولیت‌هایی مانند همیار معلم و انتظامات مدرسه چقدر می‌تواند در پذیرفتن نقش‌ها و مسئولیت‌های سیاسی و اجتماعی آینده دانش‌آموزان تاثیرگذار باشد؟ | ۳/۷۲    | ۱/۰۵         | ۲۷/۹           | ۳۲/۱    | ۲۷/۹         | ۹/۳            |
| ۱۴. به نظر شما تا چه اندازه فعالیت‌های فرهنگی هنری مدارس می‌تواند در تقویت جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان موثر باشند؟                                               | ۳/۶۴    | ۱/۱۰         | ۲۷/۱           | ۳۰٪     | ۱۵/۷         | ۲/۱            |
| ۱۵. به نظر شما تا چه اندازه مشارکت دانش‌آموزان در انجام فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی می‌تواند در تقویت جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان موثر باشد؟                      | ۳/۶۷    | ۱/۰۶         | ۲۶/۴           | ۳۰/۷    | ۳۰           | ۱۰٪            |
| ۱۶. به نظر شما آموزش و پرورش برای رشد و تقویت جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان چقدر محدودیت دارد؟                                                                     | ۳/۷۶    | ۱/۲۴         | ۳۷/۹           | ۲۵٪     | ۱۸/۶         | ۱۲/۹           |
| ۱۷. فکر می‌کنید تا چه اندازه استقلال آموزش و پرورش از جناح‌بندی سیاسی می‌تواند توسعه‌دهنده جامعه‌پذیری سیاسی در دانش‌آموزان شود؟                                   | ۳/۴۳    | ۱/۲۰         | ۲۵/۷           | ۱۸/۶    | ۳۷/۱         | ۱۰/۷           |

طبق نتایج جدول ۱، میانگین هر ۱۷ سوال بیشتر از میانگین فرضی (عدد ۳) بود و بیشتر سوال‌ها در حد متوسط یا زیاد و خیلی زیاد توانستند نقش موثری در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان داشته باشند. بررسی پیش‌فرض‌های تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که آماره آزمون KMO با مقدار ۰/۹۵ و آماره آزمون کروییت بارتلت با مقدار ۲۳۵۰۱/۶ و معناداری کوچک‌تر از ۰/۰۰۰ حاکی از برقراری شرایط برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی بودند. لازم به ذکر است که سه سوال به دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۴۰ از تحلیل‌ها حذف شدند. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی برای نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان در جدول ۲ گزارش شد.

جدول ۲. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی برای نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان

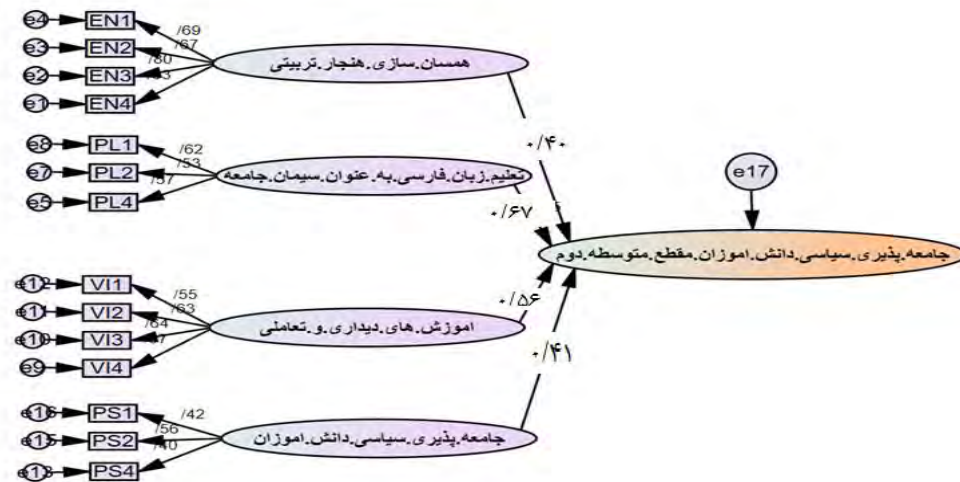
| مولفه‌ها                              | تعداد سوال | بار عاملی | پایایی کرونباخ | پایایی ترکیبی |
|---------------------------------------|------------|-----------|----------------|---------------|
| همسان‌سازی هنجار تربیتی               | ۴          | ۰/۷۵      | ۰/۹۱           | ۰/۹۴          |
| تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه | ۳          | ۰/۸۲      | ۰/۸۷           | ۰/۸۹          |
| آموزش‌های دیداری و تعاملی             | ۴          | ۰/۷۳      | ۰/۹۴           | ۰/۹۶          |
| جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان         | ۳          | ۰/۷۷      | ۰/۹۰           | ۰/۹۳          |

طبق نتایج جدول ۲، بار عاملی همه مولفه‌های همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بالاتر از ۰/۷۰ و پایایی آنها با روش‌های آلفای کرونباخ و ترکیبی بالاتر از ۰/۸۰ بود. نتایج شاخص‌های برازش مدل نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان در جدول ۳ گزارش شد.

جدول ۳. نتایج شاخص‌های برازش مدل نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان

| نام شاخص    | مقدار به‌دست آمده | حد مجاز       | نتیجه       |
|-------------|-------------------|---------------|-------------|
| $\phi^2/df$ | ۲/۲۸              | کمتر از ۳     | برازش مطلوب |
| RMSEA       | ۰/۰۳              | کمتر از ۰/۰۵  | برازش مطلوب |
| PNFI        | ۰/۷۲              | بیشتر از ۰/۵۰ | برازش مطلوب |
| NFI         | ۰/۹۹              | بیشتر از ۰/۹۰ | برازش مطلوب |
| TLI         | ۰/۹۳              | بیشتر از ۰/۹۰ | برازش مطلوب |
| RFI         | ۰/۹۷              | بیشتر از ۰/۹۰ | برازش مطلوب |
| IFI         | ۰/۹۴              | بیشتر از ۰/۹۰ | برازش مطلوب |
| CFI         | ۰/۹۴              | بیشتر از ۰/۹۰ | برازش مطلوب |

طبق نتایج جدول ۳، همه شاخص‌های برازش مدل نشان دادند که مدل نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم برازش مطلوبی داشت. نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری برای مدل نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان در شکل ۱ و جدول ۴ گزارش شد.



شکل ۱. نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری برای مدل نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان در وضعیت ضریب مسیر

جدول ۴. نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری برای مدل نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان

| روابط در مدل                          | آماره تی | ضریب مسیر | معناداری | نتیجه |
|---------------------------------------|----------|-----------|----------|-------|
| همسان‌سازی هنجار تربیتی               | ۳/۸۳     | ۰/۴۰      | < ۰/۰۵   | تایید |
| تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه | ۶/۲۵     | ۰/۶۷      | < ۰/۰۵   | تایید |
| آموزش‌های دیداری و تعاملی             | ۸/۲۸     | ۰/۵۶      | < ۰/۰۵   | تایید |
| جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان         | ۳/۹۷     | ۰/۴۱      | < ۰/۰۵   | تایید |

طبق نتایج شکل ۱ و جدول ۴، هر چهار مولفه همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بر نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان تأثیر مثبت و معنادار داشتند ( $P < 0.05$ ).

## بحث و نتیجه‌گیری

رشد و توسعه در کشورهای مختلف در گرو توسعه پایدار آن کشورها است که نظام آموزش و پرورش نقش بی‌مانندی در تحقق این رشد و توسعه دارد و جهت دستیابی به آن نیازمند برنامه‌ریزی در سطوح مختلف از جمله سطوح سیاسی می‌باشد. بنابراین، هدف این مطالعه بررسی نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم بود.

یافته‌های این مطالعه نشان داد که بار عاملی همه مولفه‌های همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بالاتر از ۰/۷۰ و پایایی آنها با روش‌های آلفای کرونباخ و ترکیبی بالاتر از ۰/۸۰ بود. همچنین، مدل نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم برازش مطلوبی داشت و هر چهار مولفه همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بر نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان تأثیر مثبت و معنادار داشتند. این نتایج از جهاتی با نتایج پژوهش‌های Karimi et al (2022)، Zangeneh et al (2022)، Rahbar & Nikzad (2022)، Onkarappa (2021)، Ismail et al (2021)، Ebrahimpour & Habibzadeh (2021)، Rasekh et al (2019) و Fangming (2014) همسو و همراستا بودند.

در نظام‌های آموزشی از جمله نظام آموزش و پرورش به جامعه‌پذیری سیاسی توجه ویژه‌ای شده است. چون که با اجرای یک برنامه نظام‌مند می‌توان زمینه مشارکت فعال در عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه را فراهم آورد. به همین دلیل، نظام‌های سیاسی حاکم سعی نمودند از طریق فرآیند جامعه‌پذیری سیاسی که از سوی نهاد آموزش و پرورش غیررسمی سازماندهی می‌شود افراد به‌ویژه دانش‌آموزان را به حاکمیت دلبسته نماید. به‌طور کلی، هدف غایی و نهایی نظام‌های آموزشی در سراسر دنیا تعلیم، حضور در جامعه و انتقال هویت، فرهنگ، ارزش و اصول حاکم بر کشور است؛ به‌طوری که نظام آموزش و پرورش در سراسر جهان گروه‌های دانش‌آموزی را در مدارس و کلاس‌های گردهم می‌آورد تا امیدها و انتظارات جامعه را محقق سازد. در این میان به رغم آنکه در ظاهر یادگیری علم و ترویج آن مهم‌ترین اهداف نظام آموزشی محسوب می‌شود، اما نباید فراموش کرد که نظام آموزشی نقش مهمی در جامعه‌پذیری سیاسی افراد ایفا می‌کند. در واقع، نظام آموزشی می‌تواند مانند مرجعی انسان‌ساز عمل نماید و ارزش‌ها، هدف‌ها و اصول را در راستای تقویت یا تضعیف هویت ملی بازتولید کند. واقعیت ملموس آن است که فرهنگ سیاسی که محصول جامعه‌پذیری است در نسل‌های جدید از ارزش‌های متفاوت برخوردار بوده و این مسئله نشان‌دهنده نبود یک راه و پشتوانه نزد عاملان رسمی بازتولید فرهنگ سیاسی می‌باشد. افزون بر آن، در جهان امروزی مفهوم تکرار در درون جوامع اجتناب‌ناپذیر است و امکان تحمیل فرهنگ سیاسی یک دست و فراگیر ایدئولوژیک در ایران غیرممکن می‌باشد. بنابراین، کشف و تقویت ارزش‌های مدارگرایانه و مردم‌سالارانه در خرده‌فرهنگ‌ها و استقرار آن به‌عنوان محور فرهنگ سیاسی می‌تواند رویکردی مناسب برای بهبود جامعه‌پذیری سیاسی باشد.

مهم‌ترین محدودیت‌های این مطالعه شامل محدودشدن جامعه پژوهش به دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر کرمانشاه و استفاده از پرسشنامه جهت گردآوری داده‌ها بودند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان از منظر دبیران یا والدین بررسی شود. همچنین، با توجه به اهمیت مطالعه جامعه‌پذیری سیاسی پیشنهاد می‌شود که نقش صداوسیما و وسایل ارتباط جمعی در جامعه‌پذیری سیاسی نوجوانان و جوانان بررسی شود. افزون بر آن، با توجه به نقش معلمان به‌عنوان عاملان کلیدی و مهم در جامعه‌پذیری سیاسی لازم است که نقش معلمان و دبیران در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان در پژوهشی مورد بررسی و پژوهش قرار گیرد. پیشنهاد پژوهشی دیگر برای دستیابی به نتایج دقیق‌تر، جامع‌تر و معتبرتر پیشنهاد می‌شود که برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه‌های ساختاریافته و نیمه‌ساختاریافته و گزارش‌های شخصی استفاده شود.

به‌طور کلی نتایج این پژوهش حاکی از شناسایی چهار مولفه رواء، پایا و موثر همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان برای نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان متوسطه دوم بود. نتایج نشان داد که مولفه‌های موثر بر نقش آموزش و پرورش در جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان شامل همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان بودند. بنابراین، با استفاده از بهبود و ارتقای مولفه‌های همسان‌سازی هنجار تربیتی، تعلیم زبان فارسی به‌عنوان سیمان جامعه، آموزش‌های دیداری و تعاملی و جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان می‌توان گام موثری در جهت بهبود و ارتقای جامعه‌پذیری سیاسی دانش‌آموزان برداشت.

## موازین اخلاقی

نویسندگان پژوهش حاضر تلاش نمودند تا همه اصول اخلاقی از جمله رازداری، محرمانگی و غیره را در کلیه مراحل پژوهش رعایت نمایند.

## تشکر و قدردانی

نویسندگان از مسئولان اداره آموزش و پرورش شهر کرمانشاه و مدیران و دانش‌آموزان متوسطه دوم تشکر می‌کنند.

## مشارکت نویسندگان

نویسندگان پژوهش حاضر با یکدیگر مشارکت فعال و پویایی در همه بخش‌های پژوهش داشتند.

## تعارض منافع

بین نویسندگان این پژوهش هیچ تضاد منافی وجود نداشت.

## Reference

- Akyol, E. (2022). Political socialization experiences of Turkish citizen university students of Syrian origin. *International Journal of Intercultural Relations*, 87, 142-156. [DOI]
- Bellibas, M. S. (2022). Empowering principals to conduct classroom observations in a centralized education system: does it make a difference for teacher self-efficacy and instructional practices? *International Journal of Educational Management*, 37(1), 85-102. [DOI]
- Chan, M., Salcido, V. V., Stein, G., & Little, J. S. (2023). Racial-ethnic socialization and health outcomes in youth. *Encyclopedia of Child and Adolescent Health*, 3, 599-613. [DOI]
- Dohrmann, E., Porche, M. V., Ijadi-Maghsoodi, R., & Kataoka, S. H. (2022). Racial disparities in the education system: Opportunities for justice in schools. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 31(2), 193-209. [DOI]
- Ebrahimpour, D., & Habibzadeh, A. (2021). Explaining students' political socialization with an emphasis on media literacy. *Insight & Islamic Education*, 15(56), 147-177. [DOI]
- Fangming, Z. (2014). The Roles of Higher Education in Political Socialization. *Budrich Journals*, 5(1), 6-16. [DOI]
- Ganzach, Y. (2017). Cognitive ability and party affiliation: The role of the formative years of political socialization. *Intelligence*, 61, 56-62. [DOI]
- Hogberg, B., Strandh, M., Petersen, S., & Johansson, K. (2019). Education system stratification and health complaints among school-aged children. *Social Science & Medicine*, 220, 15-166. [DOI]
- Hoskins, B., Janmaat, J. G., & Melis, G. (2017). Tackling inequalities in political socialisation: A systematic analysis of access to and mitigation effects of learning citizenship at school. *Social Science Research*, 68, 88-101. [DOI]
- Ismail, M. M., Hassan, N. A., Nor, M. S. M., Zain, M. I. M., & Samsu, K. H. K. (2021). The influence of political socialization among educated youth at Universiti Putra Malaysia. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(12), 2142-2159. [DOI]
- Kakazu, K., & Chow, J. Y. (2023). Influence of acculturation and professional socialization on student teachers' beliefs about teaching physical education. *Asian Journal of Sport and Exercise Psychology*, 3(3), 192-199. [DOI]
- Karimi, M. K., Pouriani, M. H., & Kheiri, H. (2022). The role of government in providing the context of political socialization from the perspective of Nahj Al-Balaghah. *Journal of Islam and Social Studies*, 9(36), 155-183. [DOI]
- Kizgin, H., Jamal, A., Rana, N., Dwivedi, Y., & Weerakkody, V. (2019). The impact of social networking sites on socialization and political engagement: Role of acculturation. *Technological Forecasting and Social Change*, 145, 503-512. [DOI]

- Krasnitskaja, T. (2016). Patronage in the system of church-school education as a form of communication in educational space of Russia in the late 19th-early 20th century. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 236, 338-342. [DOI]
- Macauley, P. J. R., Betts, L. R., Stiller, J., & Kellezi, B. (2018). Perceptions and responses towards cyberbullying: A systematic review of teachers in the education system. *Aggression and Violent Behavior*, 43, 1-12. [DOI]
- Nguyen, V. H., Nguyen, V. B. H., Vu, T. M. H., Hoang, T. K. H., & Nguyen, T. M. N. (2020). Vietnamese education system and teacher training: Focusing on science education. *Asia-Pacific Science Education*, 6(1), 179-206. [DOI]
- Okkrraaaa A .. (00))) Slllll l rol i oolitiaal oocill iztti of steeett s in iii vamogg ii ttrict *Journal of Emerging Technologies and Innovative Research*, 8(9), 153-162. [URL]
- Rahbar, A., & Nikzad, M. H. (2022). Critical re-reading of the political socialization approach with a view to future research perspectives. *Contemporary Political Studies*, 12(4), 87-120. [DOI]
- Rasekh, K., Ghorbani, A., & Mahuri, M. (2019). The impact of educational environment and mass media on political socialization of students in Shiraz University. *Bi-Quarterly Political Knowledge*, 15(1), 81-101. [DOI]
- Rutledge, J., & Abrams, J. (2023). Gender role socialization and adolescent health. *Encyclopedia of Child and Adolescent Health*, 2, 647-659. [DOI]
- Sarmasti, Zh., Kian, M., Mahdavi Nasab, Y., & Ali Asgari, M. (2023). Identifying the platforms, obstacles and strategies of digital literacy in order to promoting the level of professional competence of teachers. *Sociology of Education*, 9(2), 455-464. [DOI]
- Shokoufi Moghiman, A. H., Benisi, P., & Mosleh, M. (2024). developing and fitting a model for factors related to the development of public learning schools. *Sociology of Education*, 10(2), 1-14. [DOI]
- Smith, A. E. (2017). Democratic talk in church: Religion and political socialization in the context of urban inequality. *World Development*, 99, 441-451. [DOI]
- Zangeneh, A., Hashemi, A., & Arjmand Siyahposh, E. (2022). Investigating the barriers to political socialization cultural women in Ahvaz. *Quarterly Journal of Women and Society*, 12(48), 171-188.